

Në këtë numër do të gjeni:

- *Aksione Komunitare për Zonat e Mbrojtura*
- *3 Marsi - Dita Botërore e Jetës së Egër*
- *Horizont EU dhe MEN mbjellin 400 pisha ne PK Divjakë-Karavasta*
- *14 Marsi - Dita Ndërkombëtare e Veprimit për Lumenjtë*
- *Formalizimi i rrjetit të shoqatave mjedisore lokale Himarë*
- *21 Marsi - Dita Ndërkombëtare e Pyjeve*
- *22 Marsi - Dita Botërore e Ujit*
- *Eksperiencat e peshkatarëve në reduktimin e prodhimeve detare*
- *SAFE SHARKS*
- *Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?*
- *Gjiri i Vlorës pret mysafirë të rrallë*
- *...me këtë rast Ju kujtojmë se...*
- *Njoftime*

Aksione Komunitare në Zonat e Mbrojtura

Në kuadër të projektit ACAP, edhe gjatë muajit Mars kanë vazhduar orët e hapura informative në shkollat e qarkut të Përmetit dhe Vlorës.

Më 2 Mars, INCA në kuadër të projektit ACAP, si dhe duke mbeshtetur nismën "Krijë O2 tënd", si një nismë e madhe për rritjen e ndërgjegjësimit nëpërmjet mbjelljes së pemëve dhe përfshirjes së shkollave, u realizua aktiviteti i edukimit mjedisor në natyrë.

Vijon në faqe 2

Vijon nga faqe 1 Ky aktivitet në ndryshim nga aktivitetet e mëparshme, bashkoi 2 qytete së bashku, Përmetin dhe Vlorën, me përfshirjen e nxënësve të shkollave "Nonda Bulku" dhe "Meleq

Gosnishti" të Përmetit, si dhe "Balil Pelari" të Orikumit, Vlorë.

Qëllimi i aktiviteti ishte njohja e zonave të tjera

të mbrojtura nga nxënësit e Përmetit, të cilët ishin njohur vetëm me Parkun e tyre Kombëtar dhe monumentet e natyrës, por asnjëherë më parë me një ligatinë sic është laguna e Nartës. Ishin nxënësit e

shkollës "Balil Pelari të Vlorës" të cilët nën rolin e mësuesit informuan bashkëmoshatarët e tyre të Përmetit lidhur me zonën e tyre të mbrojtur. Kjo nxiti ndarjen e eksperiencave midis nxënësve të komuniteteve të ndryshme, ku si produkt do të kemi një bashkëpunim më të mirë midis tyre për një të ardhme të gjelbër sëbashku.

Ky aktivitet u realizua në bashkëpunim midis partnerëve të projektit ACAP, shkollave si dhe Administratave të Zonave të Mbrojtura të Vlorës dhe Gjirokastrës, ku edhe përfaqësuesit e zonave të mbrojtura vendosin bashkëpunime më të thella lidhur me mënyrat e menaxhimit të zonave të tyre përkatëse.

Gjatë kësaj ekspedite u realizuan një sërë aktivitetesh me qëllim edukimin mjedisor, me fokus zonat e mbrojtura, ku një ndër to ishte dhe mbjellja e pemëve, në mënyrë që cdo nxënës të jap një ndihmë sadopak e vogël por mjaft të cmueshme, për të siguruar një planet sa më të pastër dhe të shëndetshëm për të jetuar, mësuar e punuar.

Më pas nxënësit u shoqëruan në lagunën e Nartës, për tu njohur më nga afër me një ndër lagunat më të rëndësishme në Shqipëri, si nga ana e sipërfaqes së saj por edhe për nga vlerat e mëdha të biodiversitetit që ajo mbart. Sipas motos "Fëmijët mësojnë më mirë, nëpërmjet lojërave", shkollat përkundrejt njëra tjetrës realizuan një sërë lojërash me fokus natyrën në mënyrë që çfarë ne e themi teorikisht

ata ta kujtojnë atë edhe praktikisht. Kur themi lagunë, një nga elementët më të rëndësishëm për të cilat sigurohet edhe mbrojtja e saj, janë pikërisht shpendët e ujit. Aktiviteti i ashtuquajtur "birdwatching" ose vrojtimi i shpendëve

mbetet një nga aktivitetet symbol të projektit tonë, ku nxënësit mësojnë edhe më tepër mbi disa vecori të vetë shpendëve dhe rëndësisë së tyre, si pjesë e natyrës.

Edhe në shkollën Nonda Bulka të Përmetit, mësuese Kozeta në bashkëpunim me INCA në kuadër të projektit ACAP, vazhdon organizimin e orëve të hapura informative mjedisore me fokus natyrën. Tema e kësaj ore ishte 'Mjedisi, jeta jonë'.

Duke ndjekur edhe eksperiencën e mëparshme,

gjatë së cilës nxënësit e shkollave të Përmetit

vizituan një nga zonat e mbrojtura të Vlorës, tani ishte rradha e nxënësve të Vlorës që të vizitonin një nga zonat e mbrojtura të Përmetit, siç është dhe Parku Kombëtar "Bredhi i Hotovës-Dangëlli".

Në këtë aktivitet morrën

pjesë 2 shkolla të Vlorës: shkolla 9-vjeçare "Hasan Mëhilli", Dukat, e cila ndodhet pranë Parkut Kombëtar të Llogarait, e cila u përzgjedh me qëllimin për njohjen e një tjetër Parku Kombëtar të Shqipërisë ndryshe nga Parku në të cilin ata jetojnë, dhe shkolla 9-vjeçare "Nikolla Xhuveli" Nartë e cila ndodhet pranë lagunës së Nartës. Ashtu sikurse është bërë tashmë traditë e aktiviteteve tona dhe në mbështetje të AdZM-ve, nxënësit e Vlorës dhanë kontributin e tyre në

mbjelljen e fidanëve në zonën e Kosinës në Përmet. Pavarësisht rrugës së vështirë dhe rënies së borës, fëmijët arritën ta njohin Parkun Kombëtar të Bredhit të Hotovës si dhe të bënin krahasimet e tyre lidhur me elementët që e bëjnë atë të ndryshëm nga Parku Kombëtar i Llogarait apo Peisazhi i Mbrojtur Vjosë-Nartë. Ky aktivitet, u realizua në kuadër të projektit ACAP, në bashkëpunim me AdZM Vlorë dhe Gjirokastër duke u parë si një aktivitet për ndarjen e eksperiencave jo vetëm midis nxënësve të shkollave të dy qyteteve, por edhe midis AdZM

-ve të cilët një nga detyrat kryesore, kanë edukimin mjedisor.

Gjithashtu në kuadër të Ditës Botërore të Riciklimit, si një ndër fushatat mjaft të

rëndësishme për reduktimin e mbetjeve në planetin tonë, u zhvilluan 2 orë edukative mjedisore, teorike dhe praktike me nxënësit e klasave të IV-V të shkollës "Pilo Prifti", Novoselë. Gjatë këtij aktiviteti nxënësit u informuan mbi mbetjet dhe mënyrat e menaxhimit të tyre. Më pas ata nëpërmjet imagjinatës së tyre, arritën të

INCA përshëndet stafin dhe nxënësit e shkollës "Zihni Toska" Berat për përkushtimin dhe metodat që përdor për përcjelljen e mesazhit për ruajtjen e natyrës. Vërtet një mrekulli!

U bëmë bashkë e morëm një vendim. Projektin "Format në natyrë" do t'ia kushtojmë vërtet natyrës.

Le të ndodhë që gjeometria të marrë oksigjen nga bredhat, ngjyra nga lulet dhe krenari nga malet. Filluam me video të thjeshta dhe vëzhguam se

realizonin punë artistike me materiale të riciklueshme, të cilat i përdorin shpesh në jetën e tyre të përditshme për funksionin e tyre të parë, por që sot ata mund të krijojnë element të bukur duke i ripërdorur. Informimi dhe puna që bëhet me fëmijët për tema të tilla, nxit te ata dëshirën për të krijuar në mënyrë individuale, duke arritur sadopak qëllimin tonë si njerëzim. Ky aktivitet u realizua në kuadër të projektit ACAP.

ç'farë ka krijuar natyra me gjeometri. Hoji i bletës nuk është veçse gjashtëkëndësh, petali i lules një rrethor i thjeshtë, rrjeta e merimangës një superformë gjeometrike e papërsëritshme. Vazhduam dhe modeluam bredhat 3D, lulet shumëngjyrëshe, malin krenar të qytetit dhe sot ishte produkti.

Shiheni e bënë duart tona të vogla. Vlerësimi u takon juve. Mirëpresim edhe vërejtje sigurisht. Gjithshka e nisur me pasion është një mrekulli.

Edhe shkolla 9-vjeçare "Lef Sallata" Vlorë, iu bashkangjit aktiviteteve në kuadër të "Ditës Botërore të Riciklimit".

Ky aktivitet u realizua me nxënësit e klasës së V-të, të cilët nëpërmjet materialeve të riciklueshme, arritën të nxirrnin punë artistike me vlera të mëdha.

Mesazhi që ato përcollën, kur vjen nga fëmijë kaq të vegjël, na vënë përpara detyrës për të punuar edhe më shumë që ata të kenë një të ardhme të shëndetshme.

Motoja e këtij viti është "Pyjet dhe Edukimi", e ku ka më mirë se sa ky ndërgjegjësim të nis me nxënësit e shkollave të cilët informohen më mirë me rëndësinë e pyjeve.

Në kuadër të kësaj dite dhe në kuadër të projektit ACAP, INCA në bashkëpunim me AdZM Vlorë, realizuan një aktivitet me nxënësit e shkollës 9-vjeçare "Balil Pelari", Orikum të cilët u

Pyjet, mushkria jonë.

Ato luajnë një rol mjaft të rëndësishëm si në natyrë ashtu edhe në shëndetin e njeriut.

Rëndësia e tyre lidhet drejtëpërdrejtë me një nga faktorët më të rëndësishëm në jetën e të gjithë organizmave, siç është prodhimi i oksigjenit. Pyjet kryejnë një sërë

shoqëruan në një nga parqet më të rëndësishme të Shqipërisë siç është edhe Parku Kombëtar i Llogarasë, që vazhdon ende të mbetet në gjendje natyrore dhe që ka vlera mjaft të mëdha biologjike.

funksionesh ekologjike, duke shërbyer si habitate mjaft të rëndësishme për një sërë organizmash bimore dhe shtazore. Njerëzit vazhdimisht kanë qenë mjaft të lidhur me pyjet duke i përdorur ato si burim ushqimi, të lëndës drusore si dhe për vendstrehim. Por gjithnjë e më shumë njeriu po merr nga natyra, duke mos e rikupëruar atë. 21 Marsi i shpallur si "Dita Ndërkombëtare e Pyjeve", ka si qëllim rritjen e ndërgjegjësimit të komuniteteve të ndryshme mbi rëndësinë dhe rolin që kanë pyjet.

3 Marsi - Dita Botërore e Jetës së Egër

Jeta nën ujë: për njerëzit dhe planetin
Bëni një gjë sot për të ndihmuar në uljen e kërcënimit ndaj specieve detare

WORLD WILDLIFE DAY 3 MARCH

Më 20 dhjetor 2013, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara (UNGA), në seancën e 68^{të} të saj, në të cilën u nënshkrua Konventa për Tregtinë Ndërkombëtare të Specieve të Rrezikuara të Faunës dhe Florës së Egër (CITES), shpalli datën 3 mars si Ditën Botërore të Jetës së Egër për Kombet e Bashkuara, me qëllim përkujtimin dhe rritjen e ndërgjegjësimit mbi kafshët dhe bimët e egra të botës. Rezoluta e UNGA përcaktoi gjithashtu Sekretariatit e CITES si facilitues për respektimin global të kësaj dite të veçantë për kafshët e egra në kalendarin e OKB-së. Dita Botërore e Kafshëve të Egra është bërë tashmë ngjarja më e rëndësishme vjetore botërore e dedikuar për kafshëte egra.

Dita botërore e kafshëve të egra do të festohet në vitin 2019 nën temën "Jeta nën ujë: për njerëzit dhe planetin", e cila përputhet me qëllimin e 14^{të} mbi Zhvillimin e Qëndrueshëm të OKB-së.

Oqeani përmban gati 200,000 specie të identifikuara, por në fakt numri mund të jetë në miliona. Globalisht, vlera e tregut e burimeve dhe industrive detare dhe bregdetare vlerësohet në 3 trilionë dollarë në vit, rreth 5% të PBB-së globale. Mbi tre miliardë njerëz varen nga biodiversiteti detar dhe bregdetar për jetesën e tyre. Bota

detare ka mbështetur qytetërimin njerëzor dhe zhvillimin për mijëvjeçarë, nga sigurimi i ushqimit në materiale për artizanat dhe ndërtim. Ajo gjithashtu e ka pasuruar jetën tonë në mënyra të ndryshme kulturore, shpirtërore dhe rekreative. Kapaciteti i jetës nën ujë ndikohet rëndë nga përpjekjet për të ofruar këto shërbime, pasi oqeanet e planetit tonë dhe speciet që jetojnë brenda saj janë nën kërcënimin e vazhdueshëm të sulmeve të furishme. Pothuaj 40% e oqeanit tani ndodhet nën ndikimin e shumë kërcënimeve mjaft serioze dhe të drejtpërdrejta të shfrytëzimit të specieve detare, si dhe kërcënimeve të tjera si ndotja, humbja e habitateve bregdetare si dhe ndryshimet klimatike. Këto kërcënime kanë një ndikim të fortë në jetët dhe mjetet e jetesës së atyre që varen nga shërbimet e ekosistemeve detare, veçanërisht gratë dhe burrat në komunitetet bregdetare.

Kjo është Dita e parë botërore e kafshëve të egra që përqendrohet në jetën nën ujë. Ajo përbën një mundësi të mirë për të rritur ndërgjegjësimin mbi diversitetin e jetës së detit, rëndësinë vendimtare të specieve detare për zhvillimin njerëzor si dhe mbi mënyrën se si të sigurojmë vazhdimësinë e ofrimit të këtyre shërbimeve për gjeneratat e ardhshme.

Horizont EU dhe MEN mbjellin 400 pisha në PK Divjakë-Karavasta

Ne kuader të projektit "Advokim për zhvillimin e ekoturizmit të qëndrueshëm duke respektuar mjedisin" pjesë e projektit "Fuqizimi i Organizatave Mjedisore të Shoqërisë Civile për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri", të financuar nga Bashkimi Evropian dhe zbatuar nga Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri - INCA, dy organizatat fituese dhe zbatuese "Horizont EU" (HEU) dhe "Mireqeverisja Ekosistemeve Natyrore" (MEN) e nisen me një aksion për mbjelljen e fidaneve të pishës në P K D K.

Në bashkëpunim me AdZM e Parkut si dhe Shkollën e Mesme të Bashkuar Rrems, 50 nxenes të klasave

te 7 e 8-ta pasi vizituan Qendren e Pritjes së Vizitoreve dhe moren informacionin e plote që ofron kjo qender e konkretizuan këtë ditë mesimore në teori dhe praktike me një aksion konkret.

Të shoqëruar nga Dr. Ardian Koci si dhe specialistet e papërtuar të AdZM-së, nxenesit dhe mesuesit të shoqëruar nga dr. Shkolles L Lazar Staso si dhe përfaqësuesit e dy organizatave Fadil Malko dhe Shkelqim Bylykbashi shkuan në zonën e rezervuar për mbjellje dhe mbas një pune sa edukuese edhe shlodhese u pyllezua një sipërfaqe e Parkut duke bërë të mundur zgjerimin e brezit të gjelber.

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

Ky aksion është fillimi i aktiviteteve që HEU dhe MEN kanë në kuader të projektit për Ruajtjen e mjedisit në përgjithësi dhe floren e faunës në gjithë sipërfaqen e Parkut Kombëtar të Divjakë - Karavasta në vecanti.

Mbrojtja e natyrës dhe e biodiversitetit veçanërisht në zonat e mbrojtura vazhdon të mbetet një ndër sfidat më të mëdha për zhvillimin e qëndrueshëm të Bashkisë Divjake.

Parku Kombëtar Divjake - Karavasta, përben një vlerë të spikatur të trashëgimisë natyrore jo vetëm për Bashkinë e Divjakës por të gjithë Shqipërinë.

Për shumëllojshmërinë e shpendeve në vecanti të Pelikanit Kacurrel, ky park njihet si perle e virgjër e natyrës shqiptare.

Mosnjohja sa duhet e legjislacionit mjedisor, e në veçanti të atij për biodiversitetin e zonat e mbrojtura, dhe menaxhimi jo i adresuar si duhet

në njohjen dhe respektimin e planit të menaxhimit, si dhe mungesa e rishikimit të vete planit përben shqetësimin kryesor që kërkon të fokusojë e të trajtojë ky projekt.

Rritja e një brezi femijesh që njeh dhe respekton mjedisin, floren e faunën do të ndikojë në rritjen e numrit të vizitoreve dhe shumë shpejt do të kthejë PKDK në një atraksion turistik të kërkuar. Projekti është financuar nga Bashkimi Evropian dhe zbatuar nga Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri, nëpërmjet Horizont EU dhe Mireqeverisja Ekosistemeve Natyrore.

14 Marsi - Dita Ndërkombëtare e Veprimit për Lumenjtë

Çdo vit më 14 Mars, mijëra njerëz në mbarë botën ngrenë zërin për të përkujtuar lumenjtë e botës dhe ata që luftojnë për t'i mbrojtur ata. Dita Ndërkombëtare e Veprimit për Lumenjtë është një ditë për të festuar fitoret si heqja e digave dhe restaurimi i lumenjve. Është një ditë për të dalë në rrugë, për të demonstruar dhe për të kërkuar përmirësime në politikat dhe praktikat vendimmarrëse. Është një ditë për të edukuar njëri-tjetrin lidhur me kërcënimet që ndeshen lumenjtë tanë dhe për të mësuar rreth zgjidhjeve më të mira të ujit dhe energjisë. Mbi të gjitha, është një ditë për t'u bashkuar - duke vepruar së bashku, ne demonstrojmë se këto çështje nuk janë thjesht lokale, por janë globale.

Dita Ndërkombëtare e Veprimit kundër Digave dhe Për Lumenjtë, Ujin dhe Jetën u miratua nga pjesëmarrësit e Takimit të parë Ndërkombëtar të Personave të Prekur nga Digat, në Mars 1997 në Curitiba Brazil. Përfaqësuesit nga 20 vende vendosën që Dita Ndërkombëtare e Veprimit të mbahej më 14 Mars, që përkon me Ditën e Veprimit të Brazilit kundër Digave të Mëdha.

Qëllimi ynë në këtë Ditë Ndërkombëtare të Veprimit për Lumenjtë është që të ngremë zërin tonë kundër projekteve zhvillimore shkatërruese të ujit, të risjellim shëndetin e pellgjeve tona ujore dhe të kërkojmë menaxhimin e barabartë dhe të qëndrueshëm të lumenjve tanë.

Tema e këtij viti lidhet me rolin e grave në mbrojtjen dhe menaxhimin e lumenjve tanë. Gratë shpesh janë përdoruesit kryesorë të ujit në familjet dhe komunitetet e tyre. Të ngarkuara me sigurimin, mirëmbajtjen dhe përdorimin e burimeve ujore në bujqësi, peshkim, pyje dhe menaxhim të tokës, gratë ruajnë dhe mbështesin vetë jetën përmes marrëdhënieve të tyre me ujin. Por,

përkundrajt kësaj, gratë janë shumë më pak të përfaqësuara në proceset vendim-marrëse për mënyrën se si menaxhohen dhe zhvillohen uji dhe lumenjtë. Vazhdon të ekzistojë pabarazi e thellë gjinore, ku burrat mbajnë shumicën e fuqisë dhe ndikimit vendim-marrës. International Rivers po punojnë për të ndezur dhe promovuar një lëvizje globale të grave si udhëheqëse të ujit si dhe mirëpresin çdo veprim për njohjen e rolit të grave në ruajtjen e ujërave dhe jetës sonë!

Formalizimi i rrjetit të shoqatave mjedisore lokale Himarë

Shoqata: "Për ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit natyror", zhvilloi në dt. 12 mars, në mjediset e Qendrës Rinore Vlorë, takimin: "Formalizimi i rrjetit të shoqatave mjedisore lokale Himarë - Vlorë". Nga diskutimet u vendos që rrjeti të quhet "Riviera Blu", i cili do të përbëhet nga organizata lokale si dhe individë të interesuar (aktivistë, ekspertë të mjedisit dhe pedagogë të

Universitetit Ismail Qemali Vlorë). Në takim u theksua se bregdeti i Porto Palermos është një pasuri jo vetëm lokale, por edhe kombëtare, që kërkon një menaxhimin të qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe zhvillimin e ekoturizmit, jo vetëm nga OSHC-të por me pjesëmarrje dhe mbështetje nga komuniteti. Ndaj, rrjeti do të krijoj një fushatë *Vijon në faqe 9*

Vijon nga faqe 8 advokacie dhe lobimi, për të kërkuar dhënjen e statusit zonë e mbrojtur detare, Porto Palermos.

Ky aktivitet u realizua në kuadër të projektit: "Fuqizimi i Organizatave Mjedisore të Shoqerise Civile per te promovuar mbrojtjen e natyres ne Shqiperi", financuar nga Bashkimi

Evropian dhe mbështetur nga INCA Albania, dhe ne kuader te grantit "Ngritja dhe forcimi i kapaciteteve të rrjetit të organizatave lokale për mbrojtjen e mjedisit dhe advokacinë për shpalljen zonë e mbrojtur detare të Porto Palermos", zbatuar nga shoqata: "Për ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit natyror", Vlorë zbatuar nga per ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit natyror Vlore.

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian

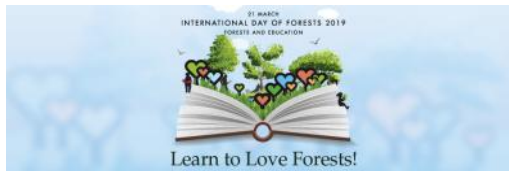
Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

21 Marsi - Dita Ndërkombëtare e Pyjeve

Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara shpalli 21 Marsin si Ditën Ndërkombëtare të Pyjeve (IDF) në vitin 2012. Dita feston dhe rrit vetëdijen për rëndësinë e të gjitha llojeve të pyjeve. Në çdo Ditë Ndërkombëtare të Pyjeve, vendet inkurajohen të ndërmarrin përpjekje lokale, kombëtare dhe ndërkombëtare për të organizuar aktivitete që përfshijnë pyjet dhe pemët, të tilla si fushatat e mbjelljes së pemëve.

Tema e vitit 2019 lidhur me Ditën

Ndërkombëtare të Pyjeve është "Pyjet dhe Edukimi", dhe ne kërkojmë që bota të dijë si të edukojë fëmijët dhe të rinjtë rreth rëndësisë së pemëve dhe pyjeve. Sot, kur më shumë se gjysma e popullsisë së botës jeton në qytete, dhe është gjithnjë e më e shkëputur nga natyra, është mëse e domosdoshme se kurrë për të sjellë në qendër të vëmëndies dhe rritur ndërgjegjësimin e fëmijëve që në moshë të re rreth pyjeve dhe përfitimet prej tyre.

22 Marsi - Dita Botërore e Ujit

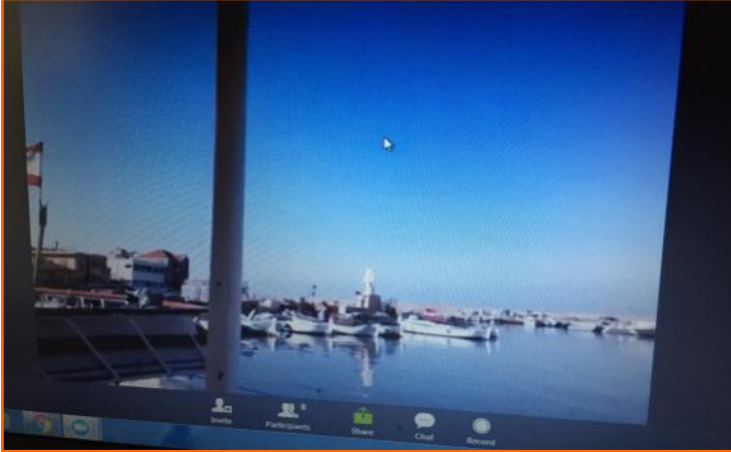
Në vitin 1992, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara shpalli 22 marsin e çdo viti si Ditën Botërore të Ujit, si një mjet për të përqëndruar vëmendjen botërore në rëndësinë e ujrave të ëmbla dhe advokimin për menaxhim të qëndrueshëm të burimeve ujore të ëmbla. Dita Botërore e Ujit është përkujtuar për herë të parë në 22 Mars 1993.

Tema e këtij viti është "Të mos lëmë askënd prapa". Dita botërore e ujit ka si qëllim tërheqjen e vëmendjes mbi rëndësinë e ujit. Kjo ditë përpiket t'i kujtojë njerëzve rëndësinë e ujit dhe promovon qëndrueshmërinë në menaxhimin e burimeve të ujit të freskët. Është një ditë për të festuar ujin. Është një ditë për t'u përgatitur për mënyrën se si ne të menaxhojmë ujin në të ardhmen.

Eksperiencat e peshkatarëve në reduktimin e prodhimeve detare

Në kuadër të projektit NEMO më datë 20 Mars 2019, u zhvillua webinarri me temë: "Eksperiencia e peshkatarëve në reduktimin e prodhimit detar-mënyrat e përfshirjes së turizmit detar

nëpërmjet peshkimit dhe gjithashtu mbrojtja e breshkave dhe faunës detare duke mbledhur plastiken nga deti". Në këtë webinar morrën pjesë përfaqësues të vendeve të Mesdheut si: Tunizia, Libia, Italia, Maroku, Egjipti, Shqipëria dhe Algjeria të cilët sjellin informacione nga eksperiencia të ndryshme në problematika të cilat lidhen me mënyrat e menaxhimit të detit Mesdhe. Në tematika të tilla, me fokus mbrojtjen e mjediseve detare dhe të gjithë elementët e saj, ka shumë për të folur ku prekja dhe diskutimi i çdo elementi sjell rezultate mjaft positive në përmësimin e aksioneve në çdo vend mesdhetar duke marrë shembull nga vendi fqinj. Tre ishin problematikat më të diskutuara ku përmendim:

Si ndikon turizmi te peshkatarët? Industria e turizmit është një aktivitet në rritje. Gjithnjë e më shumë turistët nuk kërkojnë vetëm detin dhe diellin, por janë në kërkim të eksperiencave të reja të cilat të ofrojnë ofertat turistike tradicionale. Duke ju referuar peshkimit, zonat e peshkimit kanë mjaft burime të cilat tërheqin turistët, pasi përveç ujit, plazhit dhe aktiviteteve rekreative. Ofertat turistike në një zonë të peshkimit përfshin një paketë të plotësuar turistike dhe mjaft tërheqëse. Pra zhvillimi i

turizmit edhe në këtë aspekt, mund të sjellë përfitime të mëdha në sektorin e peshkimit pasi: së pari do të shërbejë si një formë alternative të përfitimit të të ardhurave për peshkatarët dhe familjet e tyre. Peshkatarët nëpërmjet mundësisë dhe materialeve specifike, ofrojnë shërbime për turistët p.sh. guida nëpërmjet varkave të tyre përreth bregdetit duke vëzhguar bukuritë natyrore si dhe faunën tipike të një zone të caktuar. Nga ana tjetër, një numër i madh i turistëve janë në gjendje të paguajnë thjesht për të marrë pjesë gjatë punës së një peshkatori në nxjerrjen e peshkut. Ata peshkatarë të cilët kanë varka të mëdha dhe në kushte të mira i shtojnë shërbimet e tyre edhe duke siguruar kuzhinën në varkë dhe të ofrojnë gatimin e peshkut në det, një aktivitet i cili tashmë ka filluar të realizohet në shumë vende të Mesdheut, por jo ende të ne për shkak të kushteve jo të mira të varkave.

Ndikimet e plastikës në mjediset detare dhe roli i peshkatarëve. Tashmë ndotja e detrave dhe oqeanëve nga mikro dhe makro-plastika përbën një nga problemet më serioze për shëndetin e vetë PLANETIT, PJESË e të cilit JEMI edhe NE. Deti Mesdhe është një nga detrat më të ndotur

në botë nga plastika, dhe për këtë jemi bashkëfajtorë të gjithë vendet që ndodhen pranë tij.

Plastika (shishet plastike, qeset plastike etj) përfundon në dete nëpërmjet *Vijon në faqe 11*

Vijon nga faqe 10 lumenjve të cilët i transportojnë këto mbetje, për shkak të keqmenaxhimit të mbetjeve në një vend të caktuar. Problemi fillon që në BURIM dhe nëse do të donim të rregullonin diçka, nuk do ta nisim duke pastruar oqeanet pasi është e pamundur. Prandaj edhe rregullimi duhet nisur që në BURIM. Plastika po dëmton çdo gjë që del përpara, duke ndotur jo vetëm mjediset tokësore por edhe mjediset ujore. Ekziston një numër shumë i madh i specieve detare të cilat gjejnë ngordhjen pikërisht nga plastika si p.sh.

breshkat detare të cilat duke ngatërruar qeset plastike me kandilat (burim ushqimi për to), i përdorin si ushqim dhe në momentin që një plastikë përfundon në stomakun e tyre ajo nuk mund të tretet për pasojë breshka nuk mund të ushqehet më. Por ashtu si breshkat e detit edhe një numër i madh i specieve të tjera detare si delfinat, balenat etj. ngordhin.

Peshkatarët gjatë tërheqjes së rrjetave të tyre në thellësi të mëdha, së bashku me peshkun target, tërheqin edhe një sasi të caktuar të mbetjeve plastike të cilat ngecin në rrjeta. Ndoshta jo qëllimisht, por në një farë mënyre janë duke dhënë një ndihmë shumë të madhe në mbledhjen e mbetjeve nga detrat. Sasia që ata mbledhin ndoshta nuk është aspak e konsiderueshme krahasuar me atë çka ndodhet në oqean, por të paktën ajo plastikë që ata mbledhin ka shpëtuar jetën e një delfini ose një breshke detare.

Mbrojtja e breshkave detare. Peshkatarët shpesh bien ndesh me rënien e breshkave të detit në rrjetat e tyre. Pjesa më e madhe e peshkatarëve, jo vetëm në vendet e tjera mesdhetare por edhe në Shqipëri, i sjellin breshkat e detit në qendrat e rehabilitimit nëse ato janë të dëmtuara, ndërsa në rast se jo i lëshojnë përsëri. Por një grup i caktuar i peshkatarëve nuk janë të ndërgjegjshëm në ruajtjen e këtyrë specieve simbol të Mesdheut, duke i vranë ato. Në Shqipëri ende nuk kemi përcaktuar teknika dhe mënyra të cilat parandalojnë rënien e breshkave të detit në rrjetat e peshkut. Në disa vende të Mesdheut, janë implementuar disa mënyra të tilla si: përdorimi i llambave me drita jeshile të cilat vendosen përgjatë rrjetave në thellësi të caktuara, të cilat paralajmërojnë breshkat e detit se përpara ka pengesë dhe në këtë mënyrë ato vendosin të tërhiqen. Përdorimi i një teknike të tillë ka sjellë rezultate mjaft positive në Itali, duke zvogëluar numrin e breshkave të detit të rëna në rrjeta, por kërkohen studime të mëtejshme për të arritur në përfundime më të sakta, në fuksion të mbrojtjes së tyre.

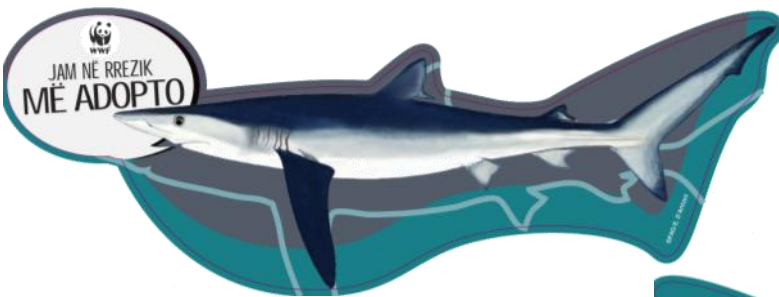
Në përfundim të diskutimit, përfundimi mbetet gjithmonë pozitiv, pasi një ide dhe një mendim më shumë i ndarë dhe i diskutuar mes eksperiencash të ndryshme, sjellin rezultate mjaft positive, pasi çdokush prej nesh i sheh si një mundësi për t'i zbatuar këto eksperiencia në fuksion të vendit .

SAFE SHARKS

Deti Mesdhe është konsideruar si një nga vendet më të rrezikshme për peshkaqenë dhe rajat në botë, me më shumë se 50% të specieve të saj nën rrezikun e zhdukjes. Peshkaqenët janë tregues të shëndetit të oqeanit, si grabitqarë që ndikojnë në

balancën e rrjetit të ushqimit dhe në strukturën dhe funksionimin e përgjithshëm të ekosistemeve detare. Rënia e numrit të tyre sjell pasoja të dukshme ekologjike për komunitetet detare. Mbipeshkimi është kërcënimi më i rëndësishëm që ndikon te peshkaqenët dhe rajat në Detin Mesdhe. Megjithë mungesën e peshkimit të rëndësishëm për peshkaqenë në Mesdhe, ato kapen si peshkim rastësor në pjesën më të madhe të peshkimit në rajon. Peshkimi sidomos me grepa të gjatë që synon peshqit shpatë dhe tonet kanë një ndikim të rëndësishëm në peshkaqenët pelagjike, që ndikojnë të paktën 15 specie që përbëjnë mesatarisht 10-15% të biomasës së kapur. Vlerësimi i plotë i ndikimit të peshkimit në popullatat e peshkaqenëve, megjithëse, është penguar nga mungesa e të dhënave, të varur nga mungesa e programeve të duhura të monitorimit në shumicën e vendeve të Mesdheut. Sistemet elektronike të monitorimit po përhapen

gjërësisht në mbarë botën, të rekomanduara nga BE-ja, FAO-ja dhe organizatat e tjera ndërkombëtare dhe OJQ-të, pasi ato janë një qasje transparente ndaj monitorimit duke lejuar dhënien e të dhënave të sakta për udhëtimet e peshkimit, speciet e synuara dhe anashkalimet pa nevojën për vëzhguesit në bord.

Projekti SafeSHARKS do të aktivizojë aktorët kyç në rajon për të mbështetur transformimin e flotës detare të Adriatikut Jugor në një shembull të praktikës më të mirë të reduktimit dhe menaxhimit të kapjes aksidentale, ku peshkatarët dhe autoritetet e porteve janë plotësisht të përfshirë në zhvillimin dhe zbatimin e një strategjie të reduktimit të kapjeve aksidentale dhe kanë zhvilluar pronësinë ndaj protokollit.

Kuriozitet për peshkaqenët:

Peshkaqeni blu (*Prionace glauca*) është i aftë të bëjë migrime të pabesueshme si për të kërkuar pre të tij dhe për të takuar partnerët për riprodhim. Është lloji i peshkaqenit që arrin të mbulojë distancat më të mëdha; një femër e shënuar në Atlantik ka arritur të lëvizë 28,000 km në rreth dy vjet e gjysmë.

Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?

Fragmente nga manuali i praktikave më të mira botërore

Shteti: Itali

Rasti: OJQ mjedisore kundër zbatimit të dobët të ligjeve

Theksi: Organizatat mjedisore janë të interesuara të marrin pjesë në vendimmarrjet lidhur me mjedisin.

Shoqata për Mbrojtjen e Mjedisit dhe Konsumatorit (Codacons) bëri një ankimim kundër Ministrisë së Mjedisit të Gjykata Rajonale Administrative. Shoqata deklaroi se Ministria e Mjedisit kishte shkelur dispozitat e Ligjit të vitit 1986 për Institucionin e Ministrisë së Mjedisit dhe Rregullat lidhur me Dëmet në Mjedis, meqenëse nuk e kishte ngritur Këshillin Kombëtar të Mjedisit, që është një organ konsultativ që këshillon dhe mbështet Ministrinë e Mjedisit në çështje mjedisore.

Codacons-i gjithashtu deklaroi se Ministria e Mjedisit kishte shkelur parimet e shtyllës së dytë të Konventës Aarhus deri në masën që synimi i Këshillit Kombëtar do të ishte lejimi i

pjesëmarrjes publike në proceset vendimmarrëse lidhur me çështjet e mjedisit.

Gjykata e hodhi poshtë ankimimin e parashtruar nga Codacons-i dhe mbështeti pikëpamjen që "interesi publik për pjesëmarrje" do të ekzistonte vetëm pas ngritjes së Këshillit Kombëtar të Mjedisit, ku vendimi i ngritjes së këtij të fundit ishte përgjegjësi fakultative e Ministrisë së Mjedisit.

Ky vendim u apelua te Këshilli i Shtetit, i cili përcaktoi se vendimi për ngritjen e Këshillit Kombëtar të Mjedisit nuk ishte përgjegjësi fakultative e Ministrisë së Mjedisit. Legjislatura e vitit 1986 pohoi ekzistencën e interesit publik në ngritjen e Këshillit Kombëtar të Shtetit, dhe gjithashtu vërejti "interes të drejtpërdrejtë" të shoqatave mjedisore për të marrë pjesë në të gjitha proceset vendimmarrëse të kryera nga Këshilli Kombëtar i Mjedisit.

Për këto arsye, Këshilli i Shtetit e mbështeti ankimin e parashtruar nga Codacons-i dhe i kërkoi Ministrisë së Mjedisit ta zbatonte dhe të ngrinte Këshillin Kombëtar të Mjedisit.

Gjiri i Vlorës pret mysafirë të rrallë

Deti Mesdhe njihet për vlerat e larta të biodiversitetit, me një numër të madh të llojeve të ndryshme në thellësitë e tij. Qëndrueshmëria dhe temperatura e tij mundëson një mjedis ushqyes deri në thellësi të mëdha duke siguruar një ekosistem të balancuar ujor. Gjatë muajve të fundit nëpërmjet të dhënave të shumta si dhe bashkëpunimit të mirë të peshkatarëve, janë raportuar një numër i madh i specieve të veçanta të detit Mesdhe, ku gjatë ditëve të fundit janë vënë re këto specie: **Foka murgeshë e Mesdheut** (*Monachus monachus*) është një nga gjitarët e detit mjaft të rrezikuar. Numri i individëve total të kësaj specie në të gjithë botën mendohet të jetë rreth 700 individë, të cilët janë të përhapur

vetëm në disa zona të caktuara të detit Egje, Arkipelagun Madeira si dhe janë vënë re disa raste të pranishme së saj edhe në Parkun Kombëtar Detar Karaburun-Sazan. Prania e kësaj specie në parkun tonë detar është raportuar nga disa turistë rastësorë në zonën e Karaburunit, dhe së fundmi nga dëshmitë e peshkatarëve ajo është parë shumë afër zonës bregdetare të Vlorës, fillimisht një individ juvenile dhe më pas një individ i rritur (mashkull). Fokat janë specie të cilat kërkojnë vende shkëmbore për qëndrim dhe folezim, prandaj në zonën tonë gjenden kryesisht në pjesën e pasme të Karaburunit, i cili nuk është i shqetësuar nga prania e njerëzve. Po ashtu fokat kërkojnë vende sa më pak të *Vijon në faqe 14*

eksponuar siç mund të jenë shpellat, të cilat në zonën e Karaburunit janë të shumta dhe që sigurojnë kushtet e nevojshme për qëndrimin dhe folezimin e këtyre specieve. Ndoshta në mënyrë rastësore, por prania e kësaj specie kaq të rrallë dhe rrezikuar kërkon një mbrojtje të veçantë nga ana jonë dhe një punë të shumtë me peshkatarët të cilët kanë lidhje të drejtëpërdrejtë me detin dhe në një mënyrë ose tjetrën kanë ndikim në prezencën e këtyre llojeve. Ngritja e një programi monitorimi dhe mbrojtje për këtë specie, vë përpara detyrës të gjitha shoqatat mjedisore, insitucionet shtetërore dhe ekspertët mjedisorë.

Peshkaqeni dhelpër symadh (*Alopias superciliosus*) i përhapur gjerësisht, por në një numër të vogël individësh. Peshkaqenët e kësaj familje, njihen nga prania e një lobi të sipërm të zgjatur të bishtit i cili përfaqëson gati gjysmën e gjatësisës së përgjithëshme të individit. Peshkaqeni dhelpër symadh, nga vetë emri, dallohet nga llojet e tjerë të ngjashëm nga një sy gjigand. Nga të dhënat e peshkatarëve, është vënë re prania e kësaj specie edhe në Gjirin e

Vlorës, rasti i dytë i këtij lloji i raportuar. Më përpara është kapur një individ juvenil i këtij lloji dhe me përmasa të vogla, ndërsa jo më larg se data 26.03.2019 në rrjetat e peshkatarëve ka rënë një individ i ngordhur me përmasa të mëdha (2.98 m) i kapur brenda gjirit të Vlorës.

Këta mysafirë paralajmërojnë se diçka po ndryshon me ritme të shpejta. Dukuri të tilla nxjerrin përpara nesh angazhime të reja që kanë të bëjë me tërheqjen masive të këtyre specieve të rralla dhe mjaft të rëndësishme të detit Mesdhe (delfinët, breshkat e detit, peshkaqenët, fokat etj.) me qëllim që atyre t'u japim mirëseardhjen e dëshiruar dhe qëndrimin e përhershëm dhe të sigurt në brigjet tona për të mos mbetur thjesht vizitorë të rastit.

...me këtë rast Ju kujtojmë se 10 vjet më parë...

...miratohet ligji nr.10120, datë 23.04.2009 "Për mbrojtjen e fondit të bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore". Ky ligj ka për qëllim të mbrojtë: a) fondin e bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, që rriten e zhvillohen në territorin e Republikës së Shqipërisë, duke zbatuar masa mbrojtëse e administruese, tërësore për fondin e të veçanta për çdo lloj, duke respektuar kërkesat teknike për vjeljen e mbledhjen e tyre, duke nxitur e përkrahur veprimtaritë për rehabilitimin e për kultivimin e tyre; b) llojet e kultivuara nga njeriu, në sipërfaqet e fondit të tokave pyjore, kullosore apo bujqësore, gjatë kultivimit, mbledhjes e

vjeljes së tyre, si dhe llojet e kultivuara në parcela eksperimentale, në kuadër të veprimtarive kërkimore-shkencore; c) fondin e bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, që rriten e zhvillohen në gjendje natyrore në territorin e Republikës së Shqipërisë e që është pasuri kombëtare.

Objekt i këtij ligji është tërësia e fondit të bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, si dhe secili lloj, që përfshihet në fond, gjatë periudhës së rritjes, vjeljes e mbledhjes, si dhe gjatë magazinimit e transportimit të tyre, për t'ua ruajtur vlerat përdoruese e kurative të tyre.

...9 vjet më parë ...

1. Bazuar në studimin dhe rekomandimet e planit të meanxhimit, të hartuar në kuadër të projektit "Menaxhimi i integruar i ujërave dhe i ekosistemeve", në kuadër të hartimit të Planit të Menaxhimit për nën komponentin e ekosistemit "Kune-Vain-Tale", me VKM nr. 432, datë 28.04.2010, u bë zgjerimi i sipërfaqes së Rezervatit Natyror të Menaxhuar "Kune-Vain-Tale, me 4,393.2 ha. Sipërfaqja e zgjeruar përfshin territoret e Shëngjinit, Kune-Merxhanit, Vainit, Tales deri në grykëderdhjen e Lumit Mat.

2. Shpalljen e ekosistemit natyror detar, pranë gadishullit të Karaburunit dhe ishullit të Sazanit, "Park Kombëtar Detar", me sipërfaqe të përgjithshme 12,570.82 ha, me VKM nr. 289, datë 28.04.2010. Është i pari Park Detar i Shqipërisë. Aktualisht, për këtë park ka përfunduar dhe është miratuar, me urdhërin e nr. 750, datë 24.11.2015 të Ministrit të Mjedisit, plani i menaxhimit, i përgatitur nga INCA, me mbështetje të UNDP, kujanë zhvilluar një gamë e gjerë veprimtarish.

...6 vjet më parë ...

Bazuar në dispozitat e ligjit "Për zonat e mbrojtura" dhe të vendimit të Këshillit të Ministrave VKM nr.519, datë 30.06.2010 "Procedurat e propozimit e të miratimit dhe rregullat e administrimit të Parqeve Natyrore Rajonale", pas studimit dhe konsultimeve me komunitetin, Këshilli i Qarkut Dibër, me vendimin nr.16, datë 03.04.2013, shpalli Liqenin e Ulzës dhe zonën rreth tij, me sipërfaqe

4,206.0ha, "Park Natyror Rajonal".

Parku Rajonal i Ulzës, përbën shëmbullin e parë në vendin tonë, të kësaj përmasaje të re, për t'i sjellë zonat e mbrojtura më afër komunitetit dhe autoriteve vendore, të cilët duhet të marrin përgjegjësitë dhe të kontribuojnë për mbrojtjen dhe ruajtjen e vlerave të natyrës e biodiversitetit në vend. Për miratimin e tij një kontribut të rëndësishëm ka dhënë në Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri (INCA).

Konventat Ndërkombëtare ku Shqipëria është palë

Konventa "Për ruajtjen e florës dhe faunës së egër dhe mjedisin natyror në Europë" (Bernës). Është miratuar më 19 Shtator 1979. Më 31 Tetor të vitit 1995 u nënshkrua edhe nga vëndi ynë. Konventa është ratifikuar më 2 Mars 1998 (Fletore Zyrtare nr. 7, datë 04.04.1998). Ka për objekt të garantojë ruajtjen e florës dhe faunës së egër si dhe të vendbanimeve të tyre natyrore. Në zbatim të detyrave janë marrë masat e nevojshme për mbajtjen dhe përshtatjen e popullimeve të florës e faunës së egër në atë nivel që t'u përgjigjet kërkesave ekologjike, shkencore dhe kulturore, duke zbatuar një politikë kombëtare për ruajtjen e fondit floristik e faunistik të vëndit dhe të vendbanimeve të tyre

natyrore të kërcënuara për zhdukje. Njëherazi po bëhet kujdes për të hartuar e zbatuar ligje e rregullore për ruajtjen e llojeve të egra dhe të vendbanimeve të tyre, rritjen e bashkëpunimit me komunitetin lokal, institucionet shtetërore të interesuara, OJF-t dhe vendet fqinje.

Në shumicën e vendeve të zhvilluara, por edhe në ato të varfëra, ekosistemet, habitatet dhe speciet floristike e faunistike gjenden nën një presion të fortë e të vazhdueshëm të veprimtarive humane, dhe cilësitë e tyre po shkatërohen. Në jo pak raste kjo dukuri është dhe rrjedhojë e një menaxhimi të papërshtatshëm. Këto rreziqe janë në caqe kritike, sidomos për vëndet e rajonit të

Mesdheut, të cilat disafishohen e mbartin rreziqet më të mëdha ekologjike, kur shoqërohen dhe me ndryshime politike të "egra". Për të parandaluar këto dukuri dhe për të ruajtur burimet bio-natyrore, në arealet e tyre të përhapjes, mjaft shtete kanë krijuar e po krijojnë sisteme zonash të mbrojtura. Këto sisteme sërisht kërkojnë të zgjerohet dhe/ose zgjohet vëmendja edhe e vendeve fqinje, të shtohen investimet dhe buxhetet përkatëse për një menaxhim bashkëkohor jo vetëm në nivel lokal, por dhe rajonal, ndoshta e më gjërë. Por që këto sisteme të mbijetojnë kërkojnë të mbështeten nga komuniteti vendor. Menaxhimi bashkërisht i tyre është rruga që duhet ndjekur, për arsye që zonat e mbrojtura ndihmojnë zhvillimin e qëndrueshëm të rajonit, duke

Konventa "Për tregëtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe faunës së egër" (CITES).

Është nënshkruar në Uashington, D.C, më 3 Mars, ndryshuar në Bon, më 22 Qershor 1979. Shqipëria ka aderuar me Ligjin nr. 9021, datë **6 Mars 2003** "Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në "Konventën për tregëtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe faunës së egër" (*Fletore Zyrtare nr.22, datë 2.4.2003, faqe 665*). Sipas kësaj konvente shtetet anëtare janë të detyruar të zbatojnë detyrimet e saj dhe

"Konventa e ligatinave të rëndësishme ndërkombëtare, veçanërisht si habitat i shpendëve të ujit"(Ramsarit).

Më **29 Mars 1996** Shqipëria aderohet në konventën Ramsar. Ratifikuar nga Republika e Shqipërisë më 29.03.1996. Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 581, datë 29 Qershor 1993 ishte hapi i parë i cili dha miratimin për aderim në këtë Konventë. Me VKM nr. 413, datë 22 Gusht 1994, zona Divjakë-Karavasta, shpallet "Ekosistem natyror veçanërisht i mbrojtur", me sipërfaqe

siguruar: - mbrojtjen e ujit dhe të tokës në zonat e eroduar; - rregullimin dhe pastrimin e rrjedhjës së ujrave, në mënyrë të veçantë përmes mbrojtjes së ligatinave dhe pyjeve; - mbrojtjen e njerëzve nga faktkeqësitë natyrore, si përmytjet dhe rrëshiqitjet e dheut; - ruajtjen e bimësisë natyrore mbi tokat me prodhimtari të ulët; - mbrojtjen e resurseve natyrore gjenetike të rëndësishme për mjekësinë ose për përmirësimet racore; - mbrojtjen e llojeve që janë shumë të ndjeshme ndaj shqetësimeve nga ana e njeriut; - mbrojtjen e habitateve kritike për ushqimin, riprodhimin ose shlodhjen e llojeve që shfrytëzohen/përdoren; - sigurimin e të ardhurave dhe vendëve të punës nga zhvillimi i turizmit, brenda dhe në afërsi të tyre.

shtojcat përkatëse. Në këto shtojca janë përfshirë të gjitha speciet e rrezikuara për zhdukjen që janë ose mund të ndikohen nga tregtia. Tregtia e ekzemplareve të këtyre llojeve duhet të jetë objekt i një rregulloreje strikte të veçantë me qëllim për të ndaluar rrezikimin e mëtejshëm të jetës së tyre dhe duhet lejuar vetëm në raste të veçanta. Palët nuk duhet të lejojnë tregëtinë e ekzemplarëve të llojeve që përfshihen në shtojcat I, II dhe III, përveç në përputhje me kushtet e Konventës.

20,000ha dhe përfshihet në listën e kësaj konvente (*nr.site 781, datë 29.11.1995*). Me VKM nr.531, datë 31.10.2002 kompleksi ligatinor i Butrintit dhe territori përreth tij, me sipërfaqe 13,500ha, shpallet zonë natyrore veçanërisht e mbrojtur dhe përfshirjen e tij në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht si habitat të shpendëve ujorë (*nr.site 1290, datë 28.3.2003*). Me VKM nr. 683, datë 02.11.2005, kompleksit ligatinor i liqenit të Shkodrës dhe zona e lumit Buna, me sipërfaqe 49,562ha,

shpallet zonë natyrore veçanërisht e mbrojtur dhe përfshihet në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht, si habitate të shpendëve ujore (nr.site 1598, datë 2.2.2006). Ndërsa me VKM nr.489, datë 13.06.2013, kompleksi natyror i liqeneve të Prespave e territoret përreth, me sipërfaqe 15,119ha, shpallet zonë natyrore veçanërisht e mbrojtur dhe përfshihet në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht, si habitate të shpendëve ujore (nr.site 2151, datë 3.7.2013). Aktualisht sipërfaqja e përfshirë në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare arrin në 98,181 ha. Shqipëria bëhet palë e kësaj konvente, më 26 mars 1996. Njihet Konventa e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, kryesisht për mjediset e lagëta të shpendëve ujor. Me

nënshkrimin e saj duhet të plotësohen edhe disa detyrime si: (i) përcaktimin e një ligatine për t'u përfshirë në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, (ii) marrjen e masave për mirëadministrimin e tyre, etj., për rrjedhojë edhe ruajtjen e llojeve, veçanërisht të shpendëve ujore. Konventa e Ramsarit ka si objektiv kryesor të nxitë përgjegjësitë e përbashkëta të vendeve nënshkruese në mbrojtjen e zonave të lagura, të cilat janë të rëndësishme për shpendët e ujit, të cilët janë banorët e përhershëm të ligatinave, dhe ç'ka mund, gjithashtu, të nxisë "përdorimin e zgjuar" të ekosistemeve të lagura. Zbatimi i këtyre përgjegjësiëve po realizohet në ekosistemet e përfshirë në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht, si habitate të shpendëve ujore.

Njoftime

- 4 Prill - Dita Botërore e Kafshëve Endacake
- 7 Prill - Dita Botërore e Shëndetit
- 18 Prill - Dita Botërore e Trashëgimisë
- 22 Prill - Dita e Tokës (Planetit)
- 24 Prill - Dita Botërore për Mbrojtjen e Kafshëve Laboratorike
- 1 - Për të lexuar "Ditari i Natyrës" në vite...

<http://www.inca-al.org/index.php/sq/publikimet/ditari-i-natyres>

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në Ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes Ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia ruan të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

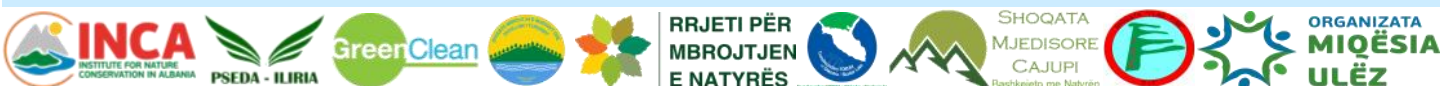
Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Grupimi "Të Shpëtojmë Arinjtë Shqiptarë"

Organizatat Partnerë të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA
Redaksia: Nihat Dragoti; Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro